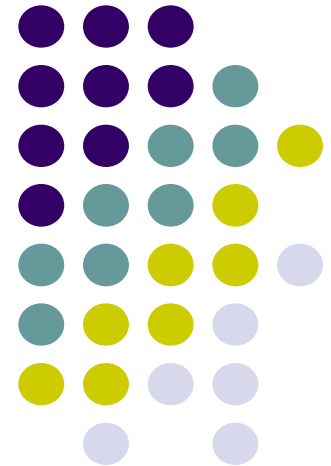

Relationele belichaming in het nu

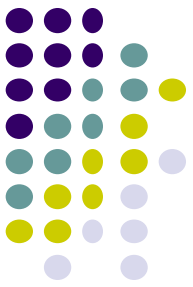
Jaakko Seikkula

Seikkula, J. & Arnkil, TE (2014) Open dialogues and anticipations: Respecting the Otherness in the present moment.

Helsinki: THL

Referenties

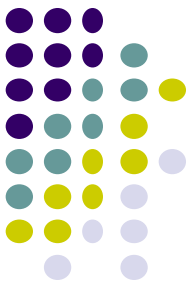
- Bakhtin, M. (1984) Problems of Dostojevskij's Poetics. Theory and History of Literature: Vol. 8. Manchester: Manchester University Press.
- Bakhtin, M. (1990) Art and Answerability: Early Philosophical Essays of M. M. Bakhtin, trans. Vadim Liapunov. Austin: University of Texas Press.
- Bakhtin, M. (1993) Toward a Philosophy of the Act, trans. Vadim Liapunov. Austin: University of Texas Press.
- Bråten, S. (2007). On being moved: From mirror neurons to empathy. Amsterdam: John Benjamins-
- Iacoboni, M (2008) Mirroring People: The new science of how we connect with others. Farrar, Straus and Giroux
- Carman, T. (2008). Merleau-Ponty. London:Routledge.
- Hermans, H. & Dimaggio, A. (2005).Dialogical self in psychotherapy.
- Stern, D.N. (2004). The present moment in psychotherapy and every day life. NY: Norton
- Trevarthen, C. (1990) Signs before speech. In T. A. Seveok and J. Umiker –Sebeok (eds), The Semiotic Web. Amsterdam: Mouton de Gruyter.
- Whitaker, R. (2010). Anatomy of an epidemic. New York: Crown Publ..

- “... authentiek menselijk leven is de dialoog met een open einde. Het leven is van nature dialogisch. Leven betekent deelnemen aan dialogen: vragen stellen, waarnemen, antwoorden, akkoord gaan, en zo verder. **In deze dialoog participeert een persoon volledig en voor heel zijn leven: met zijn ogen, lippen, handen, ziel, geest, met heel zijn lichaam en zijn daden.** Hij investeert zijn volledige zelf in dit discours en dit discours komt binnen in de dialogische stof van het menselijk leven, in het wereldsymposium” (M. Bakhtin, 1984)

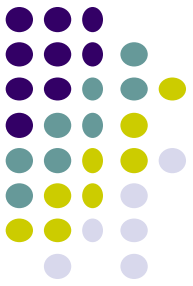
- Mary Catherine Bateson: Proto taal
- Stein Bråten: "virtuele ander"
- Daniel Stern – huidig moment
- Colwyn Trevarthen – dialoog in een jazzritme
- Elizabet Fivaz-Depeursinge – van dyadisch tot samenwerkende en relationele intersubjectiviteit

Beweging is de eerste taal

(Maxine Sheet- Johnstone 2010)

- Beweging in ritme
- Regulering van affectieve opwinding
- EN
- Communicerende handeling

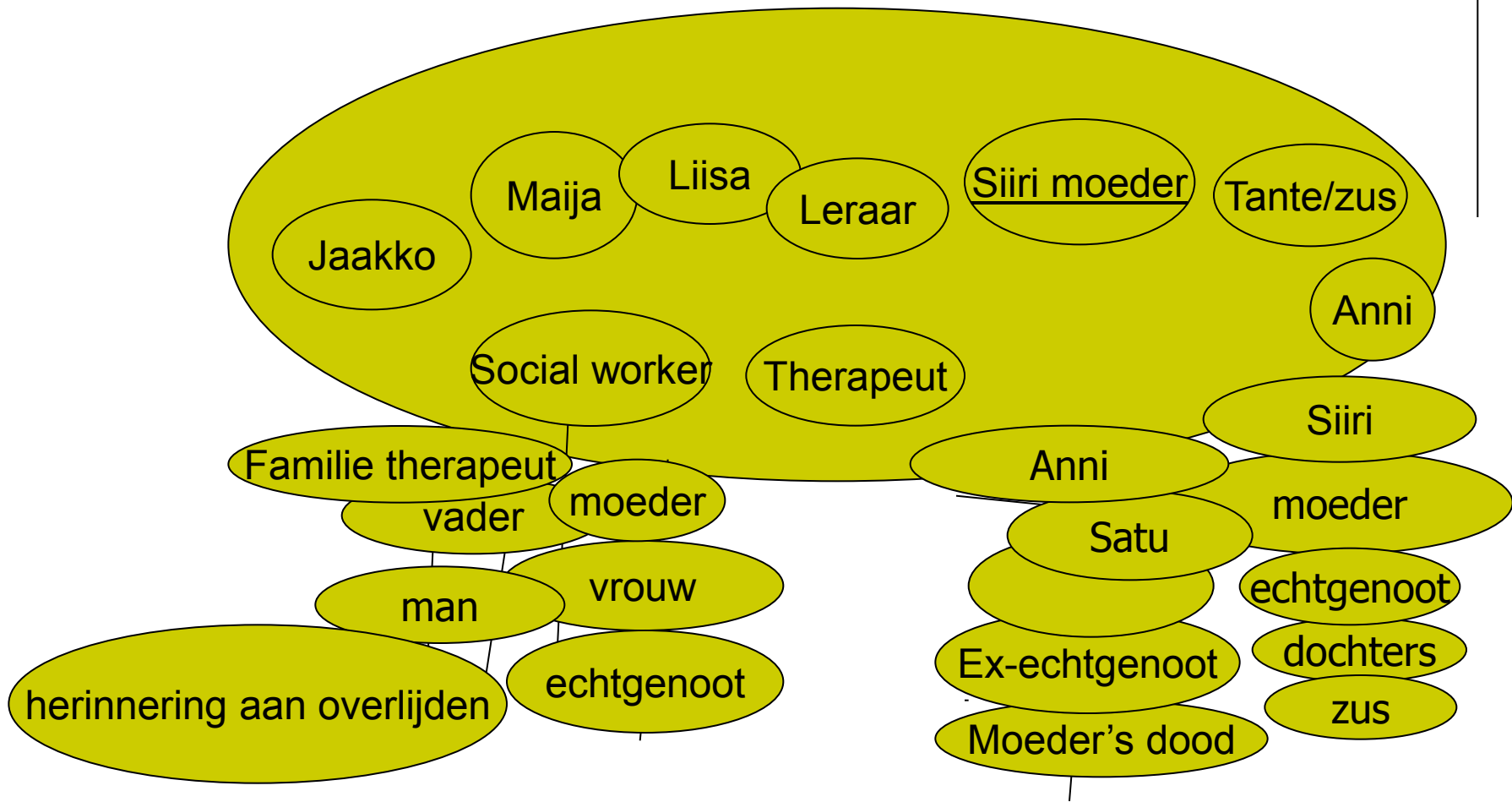
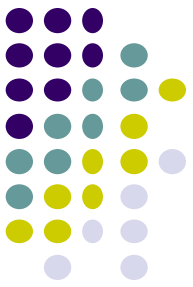

- Beweging
- Affecten of gevoelens
- Emoties

William James (1890): Van het kijken naar patronen tot het voelen van gelijkenissen

- “Onze ervaringen zijn gevoelens van neigingen, vaak zo vaag dat we niet in staat zijn om ze allemaal te benoemen” (p.254);
- deze gevoelens kunnen functioneren als “tekenen van richting in denkwijze van dewelke we een acuut discriminerend gevoel hebben, hoewel er geen enkel bepaald zintuiglijk beeld een rol speelt.” (p.253).
- Dus kunnen we een acuut discriminerend gevoel hebben van zulke gevoelens van neigingen, en het is ons innerlijk voelen van gelijkenissen – in plaats van ons zien van patronen in de wereld – dat de basis is van ons verstaan van wat er gebeurt in ons leven.

- Verticale en horizontale meerstemmigheid
- Dialogical network meeting 08.10.2015

Basis aannemingen van het relationeel leven

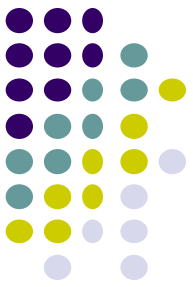

- We worden geboren in relaties – relaties worden ons belichaamd wezen
- We zijn intersubjectief – niet één entiteit
- Het leven is leven in de meerstemmigheid van stemmen
- Dialoog tussen stemmen is de basis van menselijke ervaring

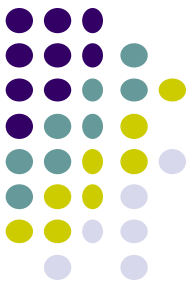

Naar intersubjectiviteit

- “Het leven is niet psychologie – het is (dialogische) muziek” (Colwyn Trevarthen)
- “Virtuele anderen” (Stein Bråten)
- “Ik zie mijzelf in jouw ogen” (M. Bakhtin)
- Spiegel neuronen: “Ik zie mezelf in de andere persoon” (M. Iacoboni, 2008)
- Ik observeer de realiteit doorheen de observaties van anderen van dezelfde realiteit (E. Husserl)

- "We maken nu een revolutie mee. De nieuwe manier van kijken veronderstelt dat de psyche altijd belichaamd is en mogelijk gemaakt werd door de sensori-motor activiteit van het lichaam. (...) De psyche is intersubjectief gezien open, aangezien het gedeeltelijk opgebouwd is door de interacties met andere psyches" D. Stern, 2007, 36)

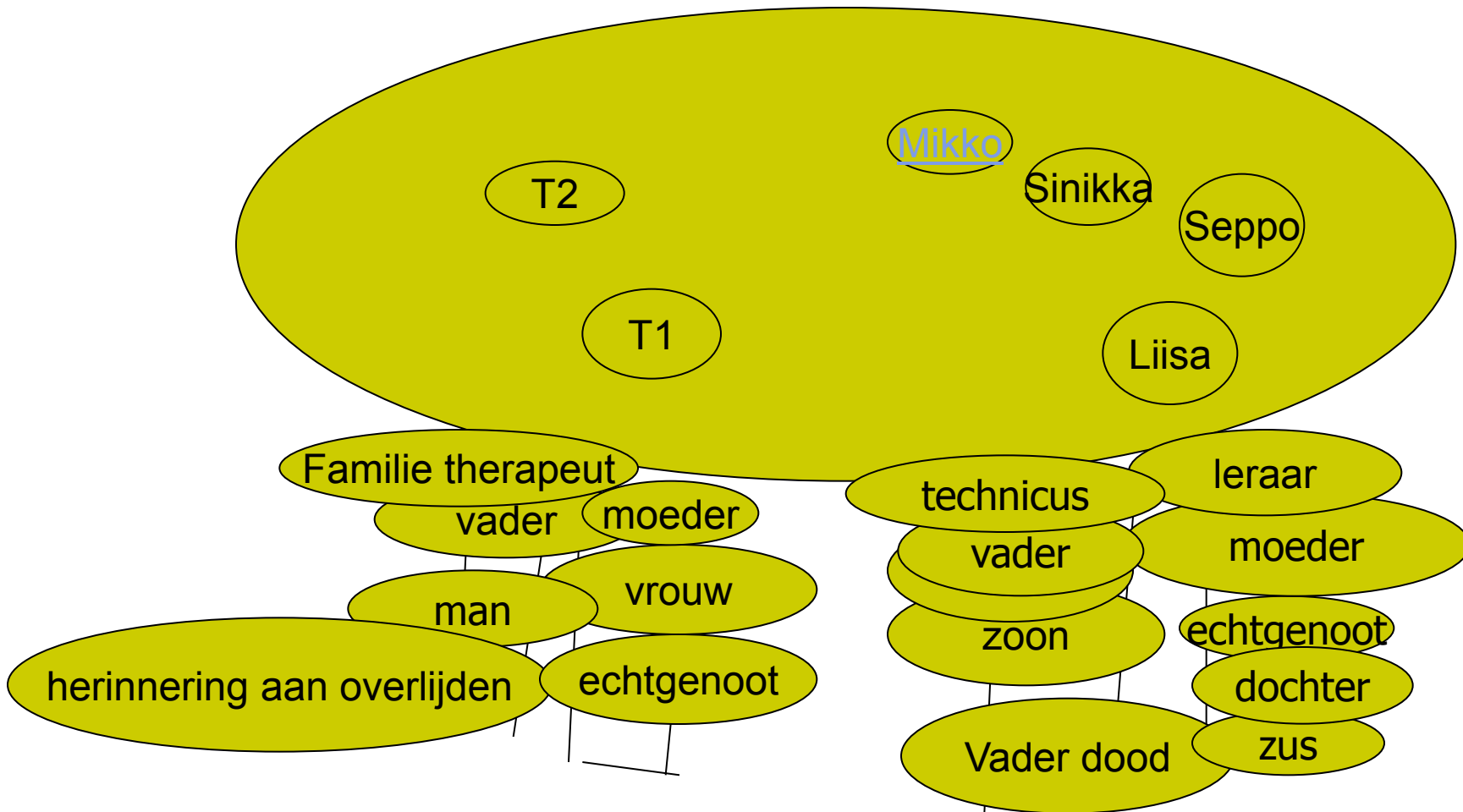
Psychotherapie?

- Een altijd ontwikkelend proces van intersubjectiviteit
- Verandering door twee incidenten: (1) het ervaren van sympathie en (2) stilzwijgende, gedeelde aanwezigheid van de andere persoon
- "Now moment" en "Moment of meeting"
(D.Stern, 2007)

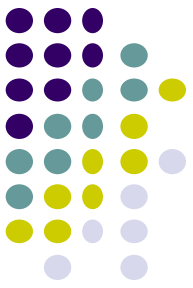

'Dialogues in meeting'

- Veel stemmen aanwezig tijdens de samenkomst:
 - zij die in de cirkel zitten
"horizontale meerstemmigheid"
 - de stemmen waarin we leven terwijl we spreken over een specifiek onderwerp
"verticale meerstemmigheid"

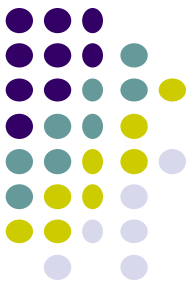

- "Verticale meerstemmigheid" = innerlijke stemmen

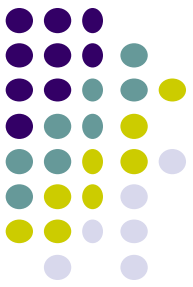
Aanwezig zijn in het nu

- Aanwezig zijn tijdens de “eenmalig voorkomende participatie in het zijn” (M.Bakhtin)
- ”Noch – noch” (T. Andersen)
- Van expliciete kennis naar impliciet weten (D. Stern, 2004)
- Van vertellingen naar vertellen

Two simultaneous tellings

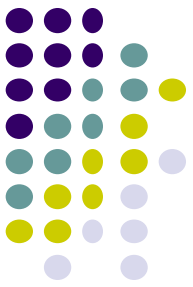
1. Embodied life in the now
 - shared experience
 - implicit knowledge
 - commentaries on the current experience
2. Tellings that we tell about past incidents, experiences and things
 - constructed meaning

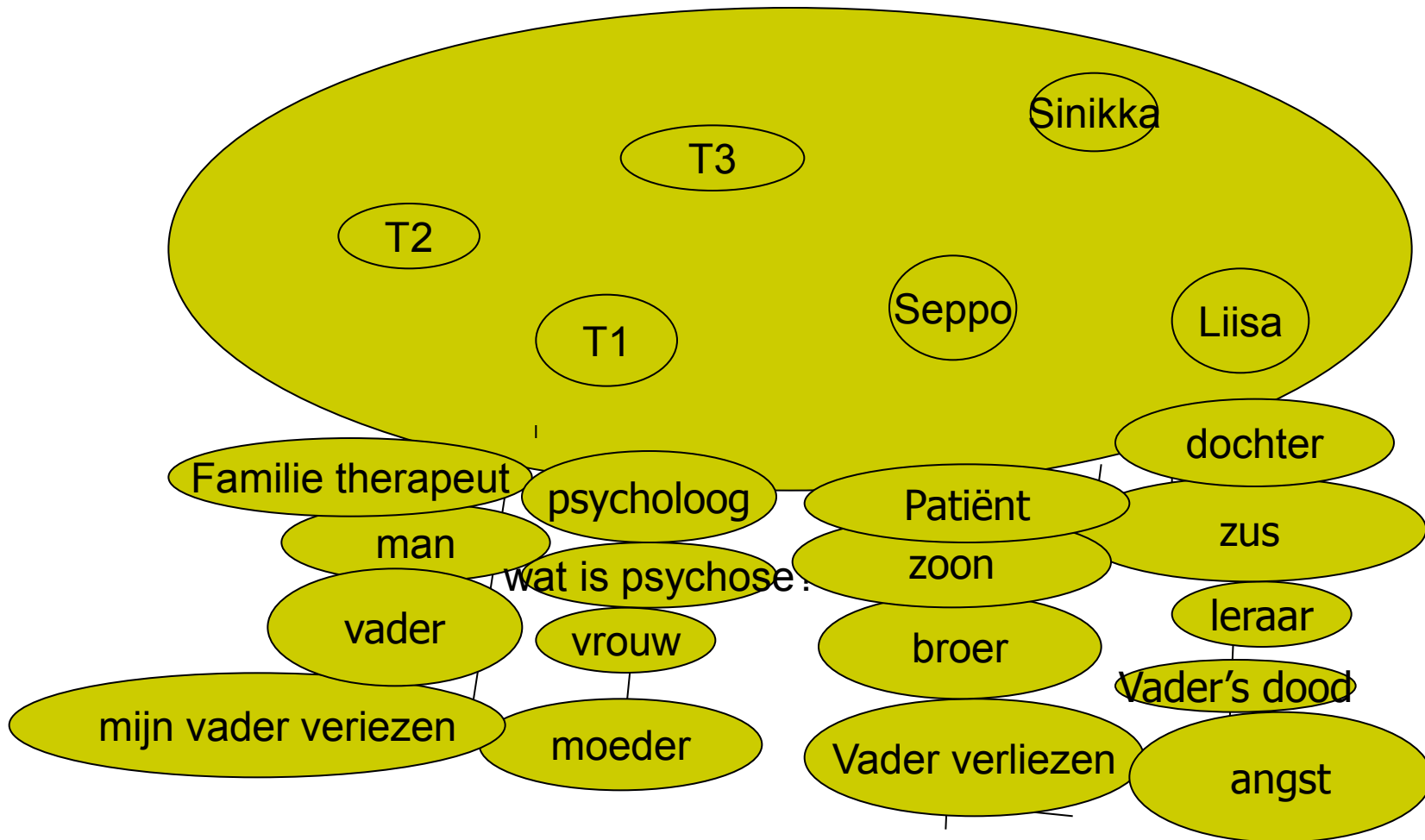
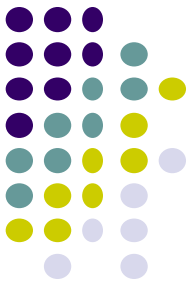
“Voor het woord (en, bijgevolg, voor een mens) is er niets erger dan een gebrek aan reactie”

“Gehoord worden op zich is al een dialogische relatie” (Bakhtin, 1975)

SIMPELE HANDLEIDINGEN VOOR DE DIALOOG IN HET NU

- Verkies thema's van het echte gesprek in de plaats van vertelling uit het verleden - wees realistisch
- Volg de verhalen van de cliënt en wees voorzichtig met je eigen openingen – herhaal het gezegde (en imiteer bewegingen)
- Garandeer reactie op gesproken uitingen. Reacties zijn belichaamd, uitgebreid
- Wees aandachtig voor verschillende stemmen, zowel innerlijk als horizontaal
- Luister naar je eigen belichaamde reacties
- Neem de tijd voor reflecterende gesprekken met je collega's
- Dialogische uitingen, spreek in de eerste persoon
- Ga vredig verder, stiltes zijn goed voor dialoog

- "Verticale meerstemmigheid" = "innerlijke stemmen"
- "Horizontale meerstemmigheid" = aanwezige mensen

De ervaringen van een vriend in een Open Dialogue gesprek

- ***“Deze nieuwe inzichten lieten me erg nadenken en leidden tot stimulerende en interessante vragen. We kwamen allemaal uit de netwerk meeting en we voelden ons open en klaar om verder te praten (...). Open dialogue moedigt een aanhoudende dialoog aan, wat wil zeggen dat het een manier van zijn wordt, veeleer dan het enkel te zien als een behandeling die alleen kan gebeuren wanneer professionelen aanwezig zijn. Dat is erg krachtgevend.”***
- ***“Wanneer de professionelen praatten met elkaar en daarna met ons kwamen praten en ons vertelden waarover gesproken was geweest maar dan hoe zij het geïnterpreteerd hadden, maakte dat zo’n groot verschil in hoe de initiële opmerking aanvankelijk was opgenomen. “***
- ***“Dankzij open dialogue heb ik geleerd ontdekking aan te moedigen in plaats van antwoorden zoeken. Ik heb ook meer medeleven en tolerantie wanneer het gaat over het ontrafelen van de echte problemen die psychose omgeven.”***

Familie-meeting als ritmische afstemming

- Impliciet – rechter hersenhelft naar rechter hersenhelft
- In het geheel reageren patiënten meer op *hoe* de therapeut iets zegt dan op *wat* de therapeut zegt. Patiënten letten allereerst op (a) prosodie – toonhoogte, en het ritme en timbre van de stem – en ook (b) lichaamshouding, (c) beweging, en (d) gezichtsuitdrukkingen. (Quilman, 2011)
- De toonhoogte van de stem wordt hoger vóór een herformulering (Peräkylä, 2013)

Een aantal noties

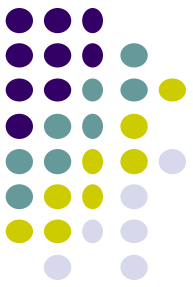
- Synchronisatie van lichaamsbewegingen verhoogt bondgenootschap en goed resultaat (Ramseyer & Tschacher, 2011)
- Gelaatsuitdrukkingen volgen elkaar op in intervallen van 15 seconden tot 2 minuten
- Glimlachen als affect regulatie zowel in individuele therapie (Rone et al., 2008) als in de koppel – therapeut triade (Benecke, Bänninger- Huber et al., 2005)
- Therapeutische duiding kan in verband gebracht worden met AZS veranderingen
- Therapie oefening verhoogt meelevende oriëntatie in EDA (Kleinbub ym., 2013)

Relational Mind project

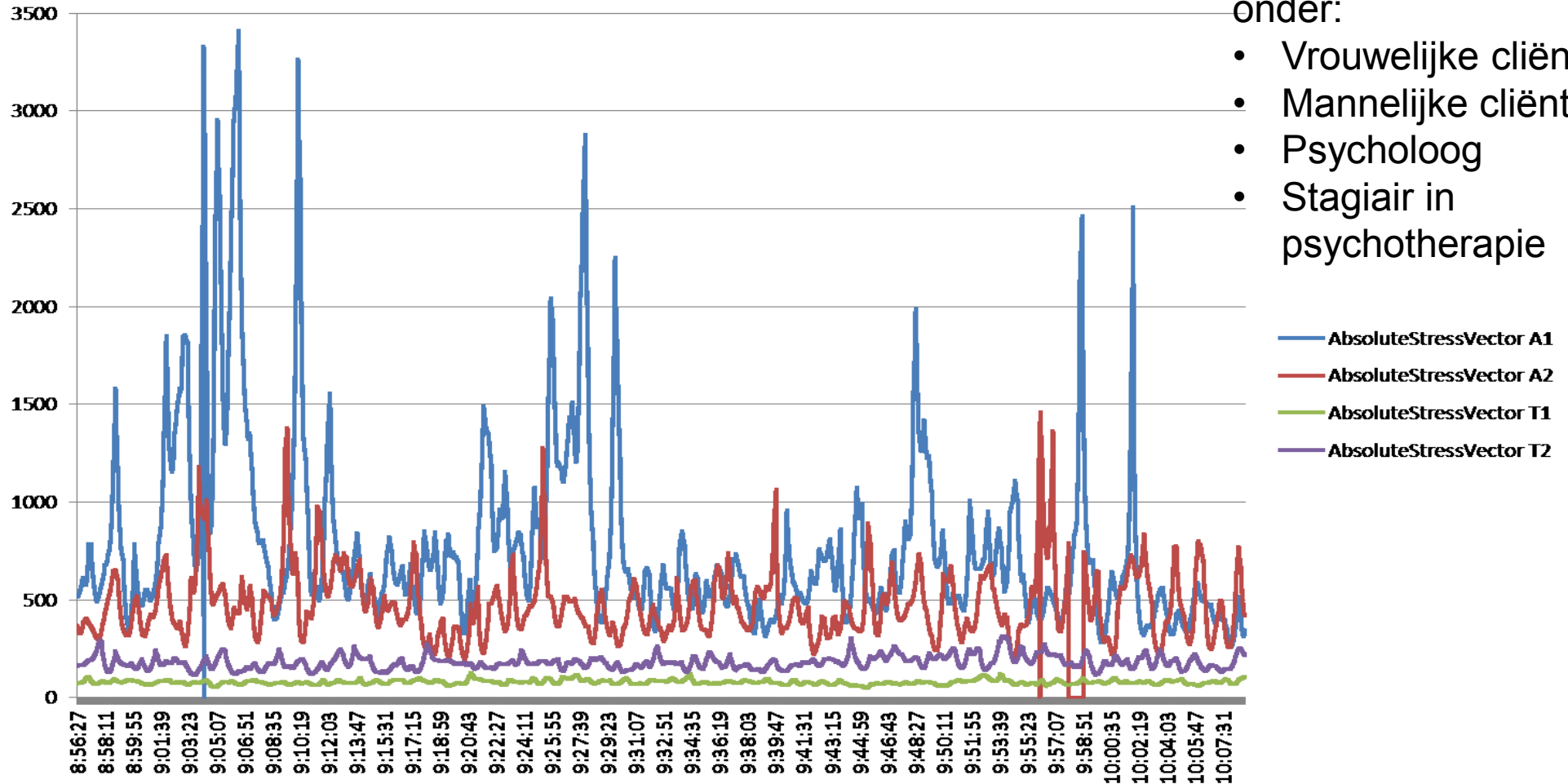
- De universiteit van Jyväskylä samen met 3 andere universiteiten in Europa
- De eerste keer dat er gekeken wordt naar wat er gebeurt in belichaamde interactie in multi-actorele meetings
- Gedetailleerd filmen van gezicht en AZS (hartslag, ademen, huidgeleiding) van cliënten en therapeuten
- Dialogen, innerdialogen, AZS als de responsive synchronisatie en de betekenis van het resultaat

Koppeltherapie case: ASV tijdens de therapie sessie

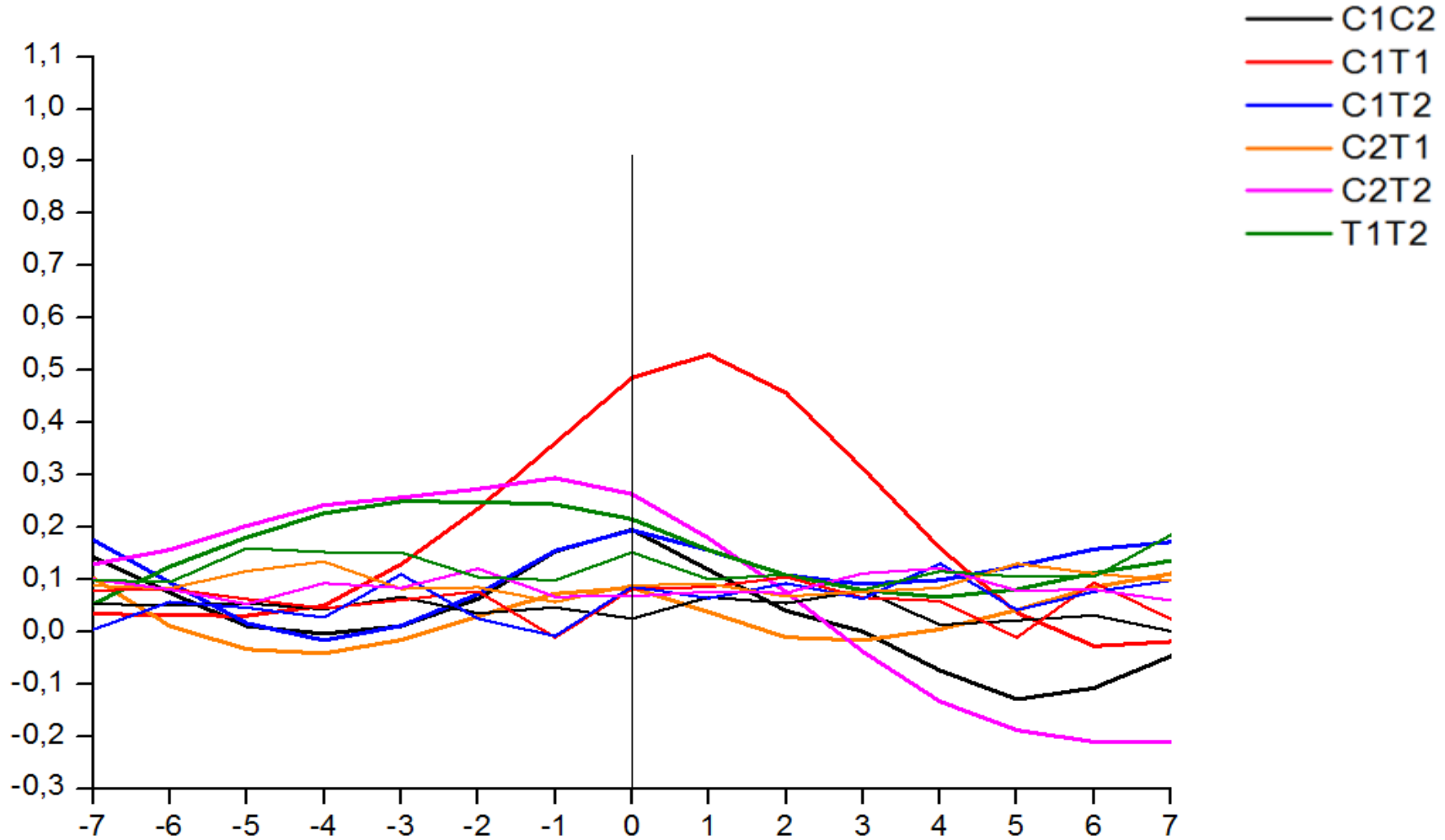

Van boven naar
onder:

- Vrouwelijke cliënt
- Mannelijke cliënt
- Psycholoog
- Stagiair in psychotherapie

Lasse (C2) and Heli (C1): Concordantie van huidgeleiding tijdens de tweede sessie

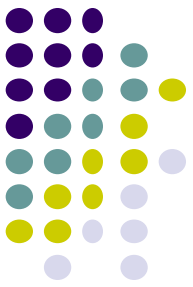

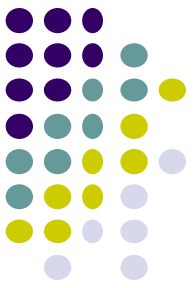
Allereerste noties

- Reacties van AZS (Autonoom zenuwstelsel) in overeenstemming met elkaar – belichaamd empathische ervaring?
- In een enkele sessie niet alles in verband met elkaar
- De meest stresserende episodes kunnen gebeuren tijdens het praten van anderen in de meetings, zelfs tijdens de reflectie gesprekken – gevoeligheid van praten
- Verandering in prosodie/intonatie en ritme in dialoog helpen de cliënt in het verwerken van emotionele problemen – stille momenten
- Kritiek op de identiteit van de andere – SNS opwinding

SIMPELE HANDLEIDINGEN VOOR DE DIALOOG IN HET NU

- Verkies thema's van het echte gesprek in de plaats van vertelling uit het verleden - wees realistisch
- Volg de verhalen van de cliënt en wees voorzichtig met je eigen openingen – herhaal het gezegde (en imiteer bewegingen)
- Garandeer reactie op gesproken uitingen. Reacties zijn belichaamd, uitgebreid
- Wees aandachtig voor verschillende stemmen, zowel innerlijk als horizontaal
- Luister naar je eigen belichaamde reacties
- Neem de tijd voor reflecterende gesprekken met je collega's
- Dialogische uitingen, spreek in de eerste persoon
- Ga vredig verder, stiltes zijn goed voor dialogue

“Liefde is de levenskracht, de ziel,
het idee. Er is geen dialogische
relatie zonder liefde, net zoals er
geen liefde is in afzondering.
Liefde is dialogisch.”

(Patterson, D. 1988) Literature and spirit: Essay
on Bakhtin and his contemporaries, 142)